

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku

Rybnik, 2026-03-30

ONS-HK.9011.131.2026

**Burmistrz Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń
ul. Parkowa 9
44-230 Czerwionka -Leszczyń**

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla Gminy i Miasta Czerwionka- Leszczyń za 2025 rok

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku, na zasadzie: art. 1 pkt 1 oraz art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416) oraz art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r., poz. 757) oraz § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), dokonał obszarowej oceny jakości wody.

I. Podstawowe informacje dotyczące produkcji i jakości wody:

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, przedsiębiorstwa dostarczyły w 2025 r. na terenie Gminy i Miasta Czerwionka - Leszczyń ok. 3767,6 tys. m³/d wody, dla ok. 38090 mieszkańców. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie powierzchniowe w Goczałkowicach, ze strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Orzesze (źródło zasilania SZW Mikołów), natomiast pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych zlokalizowanych w miejscowości Palowice oraz w miejscowości Bełk, z których woda dystrybuowana jest wodociągiem sieciowym zarządzanym na terenie miasta i gminy przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Czerwionce-Leszczyńach.

Na terenie miasta i gminy wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęć powierzchniowych zlokalizowanych poza terenem miasta i gminy, ze strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Orzesze (źródło zasilania SZW Mikołów), dostarczająca 3331,3 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i zasilająca miejską część gminy: Czerwionkę, Leszczyń, Czuchów oraz część wiejską: Przegędzę, Książenice, Stanowice, Szczekowice (łącznie ok. 32902 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice, natomiast wyłącznym dystrybutorem jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Czerwionka-Leszczyń Sp. z o.o., ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka-Leszczyń.
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku, dostarczająca 279,4 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowości Bełk i Dębieńsko (ok. 3711 mieszkańców), której producentem i sprzedawcą jest Jastrzębska Spółka Węglowa S. A. Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice” ruch Knurów, ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku), natomiast wyłącznym dystrybutorem jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Czerwionka-Leszczyń Sp. z o.o.,

ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka-Leszczyzny,

- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach dostarczająca 156,9 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowość Palowice (ok. 1477 mieszkańców), której producentem na terenie całej gminy jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyzny Sp. z o. o., ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka-Leszczyzny (właściciel ujęcia głębinowego w Palowicach i wyłączny jej dystrybutor na terenie wiejskiej części gminy).
- **strefa zaopatrzenia w wodę z ujęcia indywidualnego**, gdzie podmiotem wykorzystującym wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z własnego ujęcia głębinowego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w całości wykorzystywaną na pokrycie potrzeb własnych (ok. 50 osób) jest:
 - Towarzystwo pomocy im. św. Brata Alberta w Przegędzy, ul. Mikołowska 78, 44-230 Czerwionka-Leszczyzny, produkujące 3,0 m³/d wody.

II. Sieci wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

1. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęć powierzchniowych zasilających Zbiorniki Mikołów-Orzesze (źródło zasilania SZW Mikołów).

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A. w Katowicach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych zarządzanych przez ww. przedsiębiorstwo, skąd rozprowadzana jest na teren miasta i gminy Czerwionka-Leszczyzny siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyzny Sp. z o. o.

W 2025 r. w ww. strefie wykonano łącznie badania 74 próbek wody.

W ramach kontroli wewnętrznej Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A. w Katowicach pobrało wodę na sieci magistralnej w 2 studzienkach wodomierzowych (zakupowych), wykonując łącznie badania 24 próbek wody, w tym:

- 22 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 2 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W ramach kontroli wewnętrznej Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyzny Sp. z o. o. pobrało wodę w 6 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. na sieci rozdzielczej oraz u konsumentów wykonując łącznie badania 46 próbek wody, w tym:

- 28 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 6 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B,
- 12 próbek wody w zakresie wybranych parametrów (zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym dodatkowym harmonogramem pobierania próbek wody do spożycia związanym z kontrolą sieci wodociągowej).

W ramach planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 4 próbki wody, w tym:

- 3 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, w 5 próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. wystąpiły pojedyncze przypadki przekroczenia m.in. dopuszczalnej wartości stężenia parametru żelaza, nieprawidłowości zmian w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h oraz obecność pojedynczych bakterii grupy coli ($< 10\text{ jtk}/100\text{ ml}$) z jednoczesnym wykluczeniem bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych.

Wskazane wyżej przekroczenia w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi występujące na sieci rozdzielczej, wymagały podjęcia przez podmiot odpowiednich działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

W próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa z ujęcia powierzchniowego, stwierdzono obniżone zawartości stężenia magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2025 r. była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

2. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku.

Jastrzębska Spółka Węglowa S. A. Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice” ruch Knurów, ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów jest producentem i sprzedawcą wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z ujęcia głębinowego w Bełku, którego jest właścicielem. Następnie woda dystrybuowana jest na teren miasta i gminy wodociągiem sieciowym należącym do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. Woda przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Bełku. Ujmowana woda podlega napowietrzaniu, sedymentacji, filtracji dwustopniowej (filtry z wypełnieniem pisakowym – usuwanie nadmiaru żelaza i manganu) oraz dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Z całkowitej produkcji wody na ujęciu ($7500\text{ m}^3/\text{d}$), tylko ok. $279,4\text{ m}^3/\text{d}$ jest dostarczana w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia w przedmiotowej strefie, natomiast pozostała część wody jest przekazywana na teren powiatu gliwickiego i wykorzystywana na potrzeby własne KWK „Knurów - Szczygłowice”.

W 2025 r. w ww. strefie wykonano łącznie badania 39 próbek wody.

W ramach kontroli wewnętrznej Jastrzębska Spółka Węglowa S. A. Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch Knurów pobrała wodę w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody w Bełku, wykonując łącznie badania 31 próbek wody, w tym:

- 28 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 3 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W ramach kontroli wewnętrznej Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. pobrało wodę w 2 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. na sieci rozdzielczej oraz u konsumenta wykonując łącznie badania 5 próbek wody, w tym:

- 4 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 1 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W ramach planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 2 kontrole sanitarne w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie których pobrano łącznie 3 próbki wody, w tym:

- 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, w jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli z planu działania na 2025 r. stwierdzono pojedynczy przypadek nieprawidłowości zmian w zakresie mętności. Wynik mętności powinien być akceptowalny przez konsumenta i bez nieprawidłowych zmian, jednakże zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zalecany jest zakres wartości do 1 NTU.

Wskazane wyżej przekroczenie w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi wymagało podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczony parametr do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Ponadto w próbkach wody pochodzących z ujęcia głębinowego pobranych w ramach planu działania tutejszego organu, jak i z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa, stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2025 r. była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

3. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z własnego ujęcia głębinowego w Palowicach, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Palowicach. Ujmowana woda podlega dezynfekcji chemicznej poprzez dozowanie podchlorynu sodu, napowietrzaniu i filtracji (usuwanie nadmiaru żelaza i manganu). Woda uzdatniona gromadzona jest w zbiorniku wody uzdatnionej o pojemności 50 m³, skąd rozprowadzana jest do sieci wodociągowej.

W 2025 r. w ww. strefie wykonano łącznie badania 8 próbek wody.

W ramach kontroli wewnętrznej Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. pobrało wodę w 2 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody oraz sieci rozdzielczej wykonując łącznie badania 5 próbek wody, w tym:

- 4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 1 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W ramach planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody, w tym:

- 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku w pobranych próbkach wody nie stwierdzono nieprawidłowości.

W próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej oraz planu działania tut. organu, pochodzących z ujęcia głębinowego stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2025 r. była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

4. Strefa zaopatrzenia w wody pochodząca z ujęcia indywidualnego.

Podmiotem zlokalizowanym na terenie gminy Czerwionka-Leszczyny wykorzystującym wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia głębinowego dostarczaną do budynku zamieszkania zbiorowego jest Towarzystwo pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Rybickie w Przegędzy, produkujące ok. 3,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykorzystywanej na potrzeby Schroniska im. św. Brata Alberta.

W ramach kontroli wewnętrznej podmiot pobrał wodę w 1 wyznaczonym punkcie monitoringowym u konsumenta wykonując łącznie badania 3 próbek wody, w tym:

- 2 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A,
- 1 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W ramach planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrana została 1 próbka wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Analiza wyników badań przesłanych przez ww. podmiot, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku wykazała, że jakość wody dostarczana

mieszkańcom schroniska odpowiadała wymaganiom ww. rozporządzenia.

W próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej oraz planu działania tut. organu z indywidualnego ujęcia głębinowego dostarczającego wodę do budynku zamieszkania zbiorowego stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez podmiot.

Dodatkowo w próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej oraz planu działania tut. organu stwierdzono obniżoną twardość (wartość parametryczna 60-500 mg/l). Określona wartość parametryczna w przeliczeniu na węglan wapnia jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Oceniając jakość wody w ww. strefie w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2025 r. pochodząca z indywidualnego ujęcia głębinowego dostarczana do budynku zamieszkania zbiorowego była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

III. Ocena ryzyka zdrowotnego

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody na terenie Gminie i Miasta Czerwionka - Leszczyny dokonana została na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację i zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, zgodnie z § 9 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi gdzie o jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne (mówiące o bezpieczeństwie sanitarnym) oraz fizykochemiczne.

Analiza wyników badań przesłanych przez podmioty zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2025 r., jak również badań wykonanych przez tutejszy organ w ramach planu działania na 2025 r. w zatwierdzonych punktach zgodności wykazała, że w ciągu roku na zaopatrywanym terenie miały miejsce przekroczenia następujących parametrów: żelaza, mętności, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 ± 2 ° C po 72h oraz bakterii grupy coli, które zostały usunięte dzięki natychmiastowo podjętym działaniom naprawczym, co pozwoliło na doprowadzenie wody do stanu spełniającego wymagania ww. rozporządzenia.

Żelazo należy do najczęstszych zanieczyszczeń wody występując w znacznych ilościach, przede wszystkim w wodach podziemnych (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dopuszczalna wartość parametryczna wynosi: 200 µg/l). Żelazo w wyższych stężeniach ma niekorzystny wpływ na stan techniczny sieci wodociągowej. Z uwagi na rolę żelaza procesach metabolicznych, niezbędne jest stałe dostarczanie organizmowi pewnych jego ilości. W trakcie ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody dochodzi do zmiany warunków utleniająco-redukcyjnych, których skutkiem jest utlenienie żelaza do formy Fe^{3+} . Związki zawierające żelazo w tej postaci odznaczają się charakterystycznym rdzawo-brunatnym

zabarwieniem oraz niską rozpuszczalnością w wodzie, wykazując tendencję do wytrącania się w formie zawiesin i osadów czemu towarzyszy wzrost barwy i mętności wody.

Mimo, iż żelazo występujące w wodzie w stężeniach niekorzystnie wpływających na barwę, mętność i smak wody, nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi, wymaga jednak podjęcia działań naprawczych z uwagi na wynikającą stąd nieakceptowalność dla konsumentów wody o takich parametrach. Nieprawidłowości zmian w zakresie mętności wody wywołane zwiększoną zawartością żelaza są negatywnie odbierane przez konsumentów nie tylko z uwagi na przykre odczucia estetyczne i smakowe (metaliczny smak wody) przy spożyciu wody, ale także z powodu ograniczenia możliwego wykorzystania wody do innych celów domowych, w tym prania odzieży i zmywania powierzchni. Woda o podwyższonym stężeniu żelaza może bowiem powodować przebarwienia mających z nią kontakt tkanin i innych materiałów, zmywanych powierzchni oraz urządzeń sanitarnych powodując również niekorzystne zmiany w stanie technicznym sieci wodociągowej poprzez tendencję do wytrącania się nierozpuszczalnych związków żelaza Fe^{3+} w formie osadów na ścianach przewodów i innych elementów sieci wodociągowych. Osady te z czasem twardnieją, a nakładające się stopniowo kolejne ich warstwy mogą znacznie zwężać światło przewodów wodociągowych, w skrajnych przypadkach skutkować ich zamknięciem prowadząc do awarii.

Mętność to cecha optyczna (organoleptyczna) wody określająca zdolność do pochłaniania i rozpraszania promieni świetlnych. Wywołana jest najczęściej przez cząsteczki koloidalne lub zawiesiny (cząsteczki ilaste, substancję organiczną, krzemionkę, nierozpuszczone węglany, wodorotlenki żelaza, koloidalną siarkę, emulsje różnego typu, a nawet skupienia bakterii). Nieprawidłowość zmian w zakresie mętności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi bywa najczęściej traktowana jako problem dotyczący akceptowalności wody przez konsumentów, którzy zgłaszają zastrzeżenia co do wizualnie ocenianej jakości wody. Pogląd taki nie jest w pełni słuszny, ponieważ jakkolwiek sam wzrost mętności wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, w niektórych sytuacjach może on wskazywać na zakłócenia w procesie uzdatniania wody, związane z podwyższonym ryzykiem chorób wodozależnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, mętność powinna być akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian, jednakże zalecany jest zakres wartości do 1 NTU.

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ± 2 °C po 72 h jest parametrem wskaźnikowym określającym wymagania mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wartość parametryczna to: bez nieprawidłowych zmian; natomiast zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała: 100 jtk/ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej oraz 200 jtk/ml w kranie u konsumenta). Występująca nieprawidłowość zmian w zakresie tego parametru w wodzie do spożycia mogła być spowodowana wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku. Oznaczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie jest jednym z parametrów mikrobiologicznych, który dostarcza niezbędnych informacji do kontroli i oceny jakości wody. Określenie ogólnej liczby mikroorganizmów jest użyteczne w celu uzyskania informacji dotyczącej jakości zarówno wody ujmowanej, jak i do monitorowania procesów uzdatniania wody. Wskaźnik ten jest przydatny w ocenie stanu sanitarnego systemu dystrybucji, sygnalizując warunki sprzyjające narastaniu mikroflory, w tym stagnację wody, tzw. odcinki martwe przewodów, wyłączone z czynnego przepływu wody, znaczną zawartość wykorzystywanych przez mikroorganizmy substancji wzrostowych w wodzie, biofilm i inne niedostatki w zakresie utrzymania sieci wodociągowej, co może sprzyjać korozji sieci wodociągowej jak również pogarszać jakość organoleptyczną wody (smak, zapach, barwę). Wiele badań wskazuje na brak uzasadnienia zdrowotnego do ustalania górnego limitu ogólnej liczby

mikroorganizmów w 22 ± 2 °C po 72 h w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ponieważ nie ma dowodów epidemiologicznych, że wyższa liczba może mieć bezpośrednie znaczenie dla bezpieczeństwa wody dla zdrowia ludzi. Czynniki stymulującymi wzrost ww. bakterii są stagnacja wody oraz podwyższona zawartość w wodzie substancji pokarmowych. Duża ich liczba w badanej próbce wody może świadczyć o nieskutecznych procesach uzdatniania.

Bakterie grupy coli występują w środowisku naturalnym w wodach powierzchniowych, w wodach podziemnych pozostających w zasięgu oddziaływania wody powierzchniowej. Ich obecność w wodzie może być pochodzenia naturalnego lub świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody z takich źródeł jak: gleba, roślinność czy ścieki. Obecność bakterii grupy coli może służyć jako specyficzny wskaźnik zanieczyszczeń wtórnych wody, powstałych w wyniku awarii lub modernizacji instalacji wodociągowej, nieprawidłowego czyszczenia i dezynfekcji lub wskazywać na potencjalną obecność biofilmu w sieci dystrybucyjnej, dlatego też w celu zapewnienia stałej kontroli, spełnienia wymagań rozporządzenia, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, należy prowadzić systematyczne działania w zakresie bieżącej konserwacji urządzeń wodociągowych, wykonywać regularne płukania urządzeń i sieci dystrybucyjnych, tak by właściwości mikrobiologiczne wody nie wpływały na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów wiążące się w pierwszej kolejności z dolegliwościami ze strony układu pokarmowego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wartość parametryczna bakterii grupy coli wynosi 0 jtk/100ml. W przypadku wykrycia, dopuszcza się pojedyncze bakterie grupy coli <10 jtk/100 ml przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii *Escherichia coli* i paciorkowców kałowych. Zazwyczaj bakteria grupy coli powoduje zatrucie pokarmowe, którego charakterystycznymi symptomami są: gwałtowna biegunka i ból brzucha. Często dochodzą do tego nudności, wymioty, brak apetytu i ogólne osłabienie, a niekiedy pojawiają się też zawroty głowy oraz podwyższona temperatura ciała.

IV. Podsumowanie

Na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń w ww. strefach zaopatrzenia w wodę nie odnotowano żadnych interwencji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nie otrzymano żadnych zgłoszeń dotyczących występowania reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody dystrybuowanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz pochodzących z ujęć indywidualnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta i gminy. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

W 2025 roku na terenie Gminy i Miasta Czerwionka - Leszczyń dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

dr inż. Michał Dudek

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku

/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym w systemie EZD RP/

Otrzymują:

1. Adresat

Do wiadomości:

2. Starosta Powiatu Rybnickiego, ul. 3 Maja 31, 44-200 Rybnik

3. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka – Leszczyny

4. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., Al. Jana Pawła II , 44-330 Jastrzębie-Zdrój

5. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 40-026 Katowice

6. Towarzystwo pomocy im. Św. Brata Alberta, ul. Mikołowska 78, 44 238 Przegędza

7. ONS-HK – aa

